

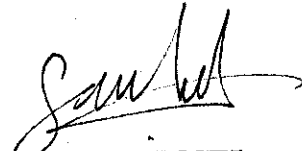

T.B.M.M.
DEMOKRATİK TOPLUM PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 364
Tarih : 17.10.2008

5371

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Sayın Mehmet Ali ŞAHİN tarafından Anayasa'nın 98. ve İç Tüzüğü'nün 96. maddesi gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Sebahat TUNCEL
İstanbul Milletvekili

Cezaevlerinde yaşanan keyfi ve hukuk dışı hak gaspları, tutuklu ve hükümlülere uygulanan işkence, kötü muamele ve baskılar, en son Engin Çeber'in ölümü ile sonuçlanan Metris Cezaevi'ndeki işkence olayıyla yeni bir boyuta taşınmıştır. Bu son olay; gerek tutuklu ve hükümlülerin haklarını gasp eden ve yaşamlarını tehdit eden keyfi uygulamaların her geçen gün arttığını gerekse de hükümetin bu olaylara seyirci kaldığını göstermesi açısından dikkat çekici ve ibret vericidir. İnsan hakları örgütlerine yapılan başvurular ve bu örgütlerin araştırmaları kanayan yara olan cezaevleri gerçeğini gözler önüne sermektedir.

İnsan Hakları Derneği (IHD) Ankara Şube ve Cezaevi Komisyonuna yapılan Ocak-Nisan 2008 tarihlerini kapsayan ve yine Tekirdağ, Aydın cezaevlerinden gelen dilekçe ve suç duyurusu başvurularında, yaşanan işkence ve hak ihlalleri ayrıntılı bir şekilde dile getirilmiştir. Örneğin tutuklu ve hükümlülerin ziyaretçilerinin cezaevi çıkışında görevlilerin tekrar kimlik kontrolü tacizine maruz kaldıkları, Kırıkkale Cezaevinde su sorunun yaşandığı, musluklardan verilen suyun hijyenik olmadığı ve buna rağmen tutuklu ve hükümlülerin içilebilir su talebinin kabul edilmediği, Sincan Kadın kapalı cezaevinde Jinekoloji bölümünde dahi, erkek askerin muayene odasından çıkmaması üzerine tutuklu ve hükümlülerin tedavi edilemediği ve yine Sincan Devlet Hastanesi Kadın Doğum Bölümü'nde askerin kelepçeyi açmaması ve dışarı çıkmaması üzerine tedavi ortamını yaratmakla görevli Doktorun "ben senin güvenliğini nasıl alacağım" gibi bir gerekçe ile tutuklu hastanın tedavisini yapmadığı, Aydın cezaevinde kadın tutuklulara gardiyanların odaları dahil olmak üzere, cezaevinin büyük bir bölümünün temizletildiği, Tekirdağ cezaevinde yürürlüğe konulan yeni bir uygulamayla, tutuklu ve hükümlülerin toplu dilekçe hakkının gasp edildiği belirtilmektedir.

Yine Türkiye'de genel olarak cezaevlerinde yaşanan bu keyfi ve baskıcı uygulamalara bir örnek olması açısından son günlerde Erzurum cezaevinde yaşanan olaylar ibret vericidir. Tutukluların aileleriyle telefonda Kürtçe konuşmalarına yasak getirildiği ve konuşanların disiplin cezasına çarptırıldığı, ortak sosyal faaliyetler için tutukluların haftada 10 saat olan bir araya gelme haklarının cezaevi yönetiminin keyfi yaklaşımıyla 1 saate indirildiği, tutukluların kendi ana dillerinde haber alma özgürlüğünün gasp edildiği ve Kürtçe yayın okumak isteyenlerden 70 YTL tercüman parası istendiği, hastalık şikayetiyle revire giden tutuklulara tıbbi müdahalenin geciktirildiği ve hatta tam teşekküllü hastanede tedavi olmaları acil olan tutukluların hastaneye sevklerinin ve tedavilerinin çeşitli gerekçelerle engellendiği belirtilmektedir.

Yine başta İmralı Kapalı Cezaevinde yaşanan ve diğer özel tip ve F tipi cezaevlerinde yaşanan tecrit, izolasyon koşulları artık cezaevlerinde gündelik yaşamın bir parçası haline gelmiş, adeta olağanlaşmıştır. F-tipi cezaevleri, genelleştirilmiş bir duyuşsal ve sosyal tecridin uygulandığı onur kırıcı muamele olup, ceza yasağına aykırılık teşkil etmektedir.

Örneklerini verdiğimiz bu uygulamalar ülkemizde ne yazık ki yurttaşların yaşam hakkı ve kişi dokunulmazlıklarının devlet güvencesi altında olmadığına en açık ifadesidir. Türkiye'nin doğusundan batısına dört bir yanında, özellikle siyasi tutsakların dramını anlatan bu tablo şu başlıklar altında toparlanabilir. İşkence ve Kötü Muamele, Sağlık Sorunları, Tedavi Engeli, Keyfi Yasak ve Uygulamalar, Haberleşme Özgürlüğü- Mektup Engeli, Disiplin Cezaları, Görüş Engeli ve Avukat Görüş Engeli.

Gözaltı ve cezaevi benzeri alıkonulma yerlerinde işkence olaylarının ve ölümlerin önlenmesi açısından Birleşmiş Milletler İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi ve Seçmeli Protokolü'nün (OPCAT) öngördüğü şekilde insan hakları örgütleri, meslek kuruluşları ve ilgili hükümet dışı kuruluşların temsilcilerinden oluşacak bağımsız komitelere yetki verilmesi büyük önem taşımaktadır.

Bu temelde

- 1- Gerçekten de ülkemizde insana ve yaşam hakkına yönelik saygıdan söz edebilmenin bir ifadesi niteliğindeki asgari önlemlerin alınması için gözaltı ve cezaevlerinde daha kaç kişinin ölmesi gerekmektedir?
- 2- Cezaevlerinde yaşanan sorunlar ve hak ihlallerine dair Bakanlık olarak yapmış olduğunuz bir araştırma veya size intikal eden raporlar bulunmakta mıdır? Tespit ettiğiniz hak ihlalleriyle ilgili olarak bugüne kadar kaç cezaevi görevlisi hakkında inceleme ve soruşturma başlatılmıştır?
- 3- Cezaevlerindeki keyfi ve hukuk dışı uygulamaları önlemek için gündeminizde herhangi bir çalışma bulunmakta mıdır?
- 4- Size intikal eden bilgilere göre; tıbbi raporlar doğrultusunda cezaevlerinde iyileşmesi imkansız olan kronik ve ölümcül tutuklu hasta sayısı kaçtır?
- 5- Söz konusu tutuklu hastaların tahliyesi konusunda herhangi bir girişimde bulunacak mısınız?
- 6- Adalet Bakanlığının yayınladığı "sohbet hakkı genelgesi"nin F tipi cezaevlerinde halen uygulanmadığı bilginiz dahilinde mi?
- 7- Türkiye'nin 2005 yılında imzaladığı, Birleşmiş Milletler İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi ve Seçmeli Protokolü'nün Dışişleri Bakanlığı tarafından TBMM'ye sunulması için bir girişimde bulunacak mısınız?